

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องเสียสละทั้งกำลังกายและกำลังใจในการทำงาน เนื่องจาก
ต้องคลุกคลีอยู่กับความเจ็บไข้ อารมณ์อันแปรปรวนแปรไคล่ของคนเจ็บ พยาบาลจึง เป็นบุคคลที่ต้อง
ใช้ความรู้ที่ร่ำเรียนมาควบคู่ไปกับจิตใจอันเปี่ยมด้วยความเมตตาและความมุ่งมั่น ในการช่วยเหลือ
เพื่อนมนุษย์ที่ได้รับทุกข์จากความเจ็บไข้¹ และการทำงานพยาบาลโดยไม่มีประสิทธิภาพนั้น
ก่อให้เกิดการพยาบาลที่สมบูรณ์แบบ (Comprehensive Nursing Care) ซึ่งเป็นการพยาบาล
ที่ตอบสนองความต้องการของบุคคลทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยพิจารณาถึงความแตกต่าง
ของแต่ละบุคคลในแง่ของอายุ เพศ เชื้อชาติ การศึกษาฐานะ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม
 ตลอดจนความเชื่อและค่านิยมของบุคคลเหล่านั้น และการจะปฏิบัติการพยาบาลให้สมบูรณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุภา, "ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
บัตรคุณกรรมก อนุปริญญาพยาบาลและอนามัย อนุปริญญาพยาบาลคุณกรรมกและอนามัย และอนุปริญญา
สาธารณสุข ของมหาวิทยาลัยมหิดล," ขามมหาวิทยาลัยมหิดล 6 (พฤศจิกายน 2522) : 8
(พระคำรัส ๗ หอประชุมราชแพทยาลัย โรงพยาบาลศิริราช เมื่อ 20 ตุลาคม 2520).

โคคังกล่าวจำเป็นต้องมีพยาบาลที่มีคุณภาพสูง มีบุคลิกภาพดี มีความซื่อสัตย์ อ่อนน้อม มีความละเอียดรอบคอบ และมีความคิดริเริ่ม¹ ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า บุคลิกภาพมีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตในสังคม ความสำเร็จและความล้มเหลวในการประกอบอาชีพของบุคคล ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นเป็นสำคัญ² ส่วนในคานการศึกษา ลอร์เรน³ (Lorraine) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีความสำคัญทางการศึกษา เพราะผู้ที่ประสบความสำเร็จทางการศึกษามากเนื่องจากมีบุคลิกภาพดี ส่วนผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จทางการศึกษามากเนื่องจากมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสมกับวิชาชีพนั้น ๆ และการที่จะพยากรณ์ความสำเร็จของนักเรียนพยาบาลหรือไมเนน เทอริส⁴ (Therese) กล่าวว่า สิ่งสำคัญนอกจากสติปัญญาแล้ว ยังมีบุคลิกภาพซึ่งเป็นสิ่งสำคัญเทียบเท่ากับสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับแอดเลอร์และซิลลิแวน⁵ (Adler and Sullivan) ที่ว่า

¹ Altschul A. Therese, Psychology for Nurses, 3 d ed.

(Baltimore : Williams and Wilkins Co., 1969), p.209.

² เตชา สวานานนท์, "บุคลิกภาพกับความสำเร็จในงาน," วิทยาสาร ฉบับที่ 51 (ตุลาคม 2508) : 22-23.

³ Dennis B. Lorraine, Psychology of Human Behavior for Nurses, 3 d ed. (London : W.B. Saunders Co., 1967), p.157.

~~⁴ Therese, Psychology for Nurses, p.202.~~

⁵ Calvin S. Hall and Gardner Lindzey, Theories of Personality, (New York : John Willey and Sons Inc., 1967), pp.134-155.

การศึกษาเรื่อง บุคลิกภาพจะทำให้สามารถคาดคะเนหรือเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในอนาคตได้

อย่างไรก็ตามในการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในกิจการใด ๆ นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งคือ ทักษะ ซึ่งฮิลการ์ด¹ (Hilgard) กล่าวไว้ว่า ทักษะเป็นสิ่งช่วยส่งเสริมหรือหักล้างแรงขับ (Drive) หรือแรงจูงใจ (Motive) และจากปรัชญาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล² มีว่า การเตรียมนักศึกษาให้เป็นพยาบาลที่ดีได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับมาตรฐานการศึกษาพยาบาล ภาวะความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อมและพื้นที่เกี่ยวกับการอบรมศีลธรรมจรรรยาของนักศึกษาด้วย นักศึกษาจะต้องมีทัศนคติ ซาบซึ้งและรักในวิชาชีพ มีความอดทน เข้าใจถึงธรรมชาติของมนุษย์อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจในรากฐานอันแท้จริงของการพยาบาล

การที่จะได้พยาบาลที่มีความรู้ ความสามารถออกไปปฏิบัติงานนั้นจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่การสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษา แม้สถาบันศึกษาพยาบาลทุกแห่งทางตระหนักถึงความสำคัญที่ว่า การจะเป็นพยาบาลที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากด้านสติปัญญาแล้ว ยังต้องประกอบด้วยบุคลิกภาพที่เหมาะสมและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ แต่ปรากฏว่าการคัดเลือกนักศึกษาเท่าที่กระทำอยู่ในปัจจุบันมักมุ่งวัดในด้านเนื้อหาวิชาเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากยังมีอุปสรรคและปัญหาที่ว่า

¹ Ernest R. Hilgard, Introduction to Psychology, 2 d ed. (New York : Harcourt Brace and World Inc., 1962), p.564.

² มหาวิทยาลัยมหิดล คณะพยาบาลศาสตร์, คู่มือนักศึกษา, (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า 1.

ขาดแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลที่เป็นมาตรฐานเชื่อถือได้ และขาดการศึกษาถึงบุคลิกภาพที่จะเป็นค้ำพยากรณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในวงการการศึกษาพยาบาล จึงสนใจที่จะศึกษาและจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า สิ่งที่น่าจะเป็นค้ำพยากรณถึงความสำเร็จในการศึกษาวิชาชีพพยาบาลประกอบด้วย บุคลิกภาพ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล และคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษา ซึ่งวัดพินความรู้เดิมที่มีอยู่ ในการใช้ตัวแปรทั้งสามค้ำพยากรณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลนั้น ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาหรือวิจัยมาก่อน ผู้วิจัยจึงเลือกวิจัยเรื่องนี้เพื่อที่จะศึกษาว่า ค้ำพยากรณดังกล่าว ตัวใดบ้างที่จะสามารถพยากรณผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาพยาบาลได้ดีที่สุด ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการที่จะพิจารณาว่า จะใช้ตัวแปรใดบ้างเป็นเกณฑ์พยากรณความสำเร็จของนักศึกษาพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสม ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลให้แก่ศึกษาพยาบาล อันจะส่งผลประโยชน์ถึงสุขภาพอนามัยของประชาชนในสังคม และทำให้ประเทศชาติเจริญมั่นคงยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาค้ำพยากรณที่จะใช้พยากรณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล จากตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 1.1 คะแนนจากแบบสำรวจบุคลิกภาพ ลักษณะต่าง ๆ 18 ลักษณะ
 - 1.2 คะแนนจากแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
 - 1.3 คะแนนรวมจากการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันพยาบาล
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล จากตัวพยากรณที่หาได้ในข้อ 1

สมมติฐานของการวิจัย

จากความเชื่อของลอว์เรน (Lorraine) คำนลักษณะบุคลิกภาพและฮิลการ์ด (Hilgard) ในเรื่องทัศนคติ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

1. คะแนนจากลักษณะบุคลิกภาพที่เหมาะสมมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลทางบวก
2. คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลในสถานที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลทางบวก
3. คะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันศึกษาพยาบาล มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลทางบวก
4. คะแนนจากลักษณะบุคลิกภาพที่เหมาะสม คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลและคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษารวมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาล

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะลักษณะบุคลิกภาพ 18 ลักษณะ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลและคะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษา ของนักศึกษาพยาบาลตั้งแต่ชั้นปีที่สองขึ้นไป ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2522 ซึ่งประกอบด้วยสังกัดที่แตกต่างกัน 6 แห่ง ดังนี้

- 1.1 สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
- 1.2 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
- 1.3 สังกัดสภาการพยาบาล
- 1.4 สังกัดกระทรวงมหาดไทย
- 1.5 สังกัดกระทรวงกลาโหม
- 1.6 สังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

2. ตัวพยากรณ์ที่นำมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้คือ

- 2.1 คะแนนบุคลิกภาพลักษณะต่าง ๆ 18 ลักษณะ จากแบบสำรวจบุคลิกภาพซีพีไอฉบับภาษาไทย¹ ที่ชีพล เรียบร้อยเจริญ ใต้แปลและเรียบเรียงจากเคอะแคลิฟอร์เนีย -

¹ชีพล เรียบร้อยเจริญ, "การแปลและเรียบเรียงแบบสำรวจบุคลิกภาพเคลิฟอร์เนีย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517).

ไซโคลอจิกัล อินเวนทอรี (The California Psychological Inventory : C.P.I)
ของแฮร์ริสัน จี กัฟ (Harrison G. Gough)

2.2 คะแนนที่ค้นคึกคึกวิชาที่พยายามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

2.3 คะแนนรวมจากการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่คัดลอก
จากหน่วยลงทะเบียนของสถาบันศึกษาพยาบาล

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ใช้คะแนนเฉลี่ยสะสมผลการเรียน
ภาคต้น ปีการศึกษา 2522

4. ตัวแปรอื่น ๆ เช่น อายุ ฐานะเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ไม่นำมาพิจารณา

ข้อกกลงเบื้องต้น

1. คำตอบที่ได้จากการตอบแบบสำรวจบุคลิกภาพและแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
ของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นความรู้สึกที่แท้จริง และตรงกับสภาพความเป็นจริง
ของผู้ตอบ

2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นคะแนนที่สามารถวัดความสามารถทางการ
เรียนได้อย่างแท้จริง

3. ระบบการให้คะแนนของสถาบันพยาบาลต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อยู่ในมาตรฐาน
เดียวกันและเชื่อถือได้

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาจไม่สมบูรณ์ เนื่องจาก

1. ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลเพียงอย่างเดียว อาจได้
ข้อมูลไม่สมบูรณ์เท่ากับวิธีอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น สัมภาษณ์ สังเกต ฯลฯ

2. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการวิจัย เช่น อายุ
เชาวน์ปัญญา ภูมิหลัง เป็นต้น

3. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นคะแนนเฉลี่ย
สะสม ภาคคน ปีการศึกษา 2522. เท่านั้น ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

4. คะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ วิทยาลัยพยาบาล เกือบทุกรุ่นเพียง
สถาบันเดียวที่ยอมให้คัดลอกคะแนนออกมาใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างนี้จึงอาจไม่เป็นตัวแทนที่ดี
ของประชากร /

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คะแนนสอบคัดเลือกเข้าศึกษา หมายถึง คะแนนรวมจากการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาใน
สถานศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นการทดสอบความรู้ ความสามารถทางการเรียนวิชาทั่ว ๆ ไป

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อวิชาชีพพยาบาล ซึ่ง
ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง แต่สามารถจะสังเกตและวัดได้จากพฤติกรรมของนักศึกษาที่
มีปฏิกิริยาตอบสนองสภาพการณ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาลจากแบบสอบถามที่
ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้อาจจะแสดงออกมาในลักษณะเห็นด้วย ชอบ หรือพึงพอใจต่อ
สภาพการณ์ หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาล โดยจะตอบสนองออกมาในสเกลที่เป็นบวก
ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติเชิงนิมิต หรือทัศนคติทางบวก (Positive Attitude)
หรือพฤติกรรมเหล่านี้อาจจะแสดงออกมาในลักษณะไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ ไม่พึงพอใจ เมื่อหน้า
ต่อสภาพการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพพยาบาล โดยจะตอบสนองออกมาในสเกล
ที่เป็นลบ ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติเชิงนิเสธ หรือทัศนคติทางลบ (Negative Attitude)

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะต่าง ๆ ที่วัดด้วยแบบสำรวจบุคลิกภาพ ซี.พี.ไอ. ฉบับ
ภาษาไทย ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย ศักพล เรียบร้อยเจริญ จาก เคอะ แคลิฟอร์เนีย -
ไซโคลอจิคัล อินเวนทอรี (The California Psychological Inventory : C.P.I.)

ของแฮร์ริสัน จี กัฟ (Harrison G. Gough) มี 18 ลักษณะดังนี้¹

1. การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (Dominance : Do) เพื่อวัดลักษณะความเป็นผู้นำความมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีความมั่นใจในตนเองและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนมีลักษณะเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตาม ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้ต่ำ แสดงว่า เป็นคนเงี้ยวขริม ไม่ว่องไว หลีกเลี้ยงสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ความสามารถที่จะบรรลุสถานภาพ (Capacity for Status : Cs) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการสร้างฐานะทางสังคมให้กับตัวเอง ลักษณะนี้ไม่ได้วัดฐานะทางสังคมที่บุคคลมีอยู่แล้ว แต่จะแสดงถึงความพร้อมของบุคคลในการก้าวไปสู่ฐานะที่สูงขึ้น ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนมีความทะเยอทะยาน มีความสนใจกว้างขวาง ว่องไว มีประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้ต่ำ แสดงว่า เป็นคนเฉื่อยชา ซื่อาย ไม่กว้างขวาง และรู้สึกอึดอัดใจ เวลาต้องติดต่อกับผู้อื่น

3. การชอบสังคม (Sociability : Sy) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลที่ชอบสมาคม และมีความรู้สึกที่ดีต่อสังคม ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนชอบเข้าสังคม มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบการแข่งขันที่มีความฉับไว ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า เป็นคนที่อยู่ใต้อิทธิพลของผู้อื่น ทั้งค่านการกระทำและความคิด

4. การวางตนในสังคม (Social Presence : Sp) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลในการวางตัวในสังคม รวมทั้งการแสดงออกในค่านส่วนตัวและค่านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ถ้าได้

¹ Harrison G. Gough, Manual for the California Psychological Inventory, (Palo Alto; California : Consulting Psychologists Press, 1969), pp.10-11.

คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนฉลาด กระตือรือร้น พุดเก่ง มีจินตนาการกว้างขวาง ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า เป็นคนไม่มีความเป็นตัวของตัวเองมีความลังเลในการตัดสินใจ

5. การยอมรับตนเอง (Self Acceptance : Sa) เพื่อวัดลักษณะการประเมินค่าตนเองของบุคคล การยอมรับตนเองและความพร้อมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนก้าวร้าว กล้าพูด กล้าทำ เอาตัวเองเป็นที่ตั้ง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า ชอบลงโทษตนเองและต้องคอยพึ่งพาผู้อื่น

6. ความรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความเป็นอยู่ดี (Sense of Well-being : wb) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลที่มีความวิตกกังวลต่ำ ไม่ขางบน ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนตื่นตัวอยู่เสมอ มีความทะเยอทะยาน ว่องไว ทำงานเพื่องาน ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า ไม่มีความทะเยอทะยาน เป็นคนระมัดระวัง และกล่าวคำขอโทษเสมอ

7. ความรับผิดชอบ (Responsibility : Re) เพื่อวัดลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ มีอารมณ์ที่มั่นคง มีความคิดก้าวหน้า มีประสิทธิภาพในการทำงาน ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนละเอียดรอบคอบ ชอบวางแผนก่อนลงมือทำงาน มีความรับผิดชอบในงาน และพึ่งตนเองได้ ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า เป็นคนเจ้าอารมณ์ ขาดความรับผิดชอบ เกียจคร้าน เปลี่ยนแปลงง่าย ไม่น่าเชื่อถือ

8. การเจริญวัยทางสังคม (Socialization : So) เพื่อวัดลักษณะความเจริญวัยทางสังคมของบุคคล การประเมินที่กึกก้องของตนในสังคม ความจริงใจและจริงจังต่อชีวิต ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนจริงจังต่อชีวิต มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน แต่ถาได้คะแนนต่ำ แสดงว่า เป็นคนไม่ซื่อสัตย์ เห็นแก่ตัว คอรั้น และขาดความรับผิดชอบในตัวเอง

9. การควบคุมตนเอง (Self-control : Sc) เพื่อวัดลักษณะการบังคับอารมณ์ ความอดทน การหักห้ามตนเอง และความไม่เขินอายตนเอง ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนสุขุม หนักแน่น อดทน ซื่อสัตย์ เกรงกลัวคอบาป เข้มงวดในงานของตนเอง ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า เป็นคนเจ้าอารมณ์ ทำอะไรตามใจตนเอง ตื่นเต้นง่าย หลงตัวเอง และเห็นแก่ตัว

10. ความอดทน (Tolerance : To) เพื่อวัดความเชื่อ ความเข้าใจ ทศนคติ
ที่บุคคลมีต่อสังคมและลักษณะของบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง
แสดงว่า เป็นคนมีความอดทน มีความคิดแจ่มชัด มีความสามารถในการใช้ภาษา มีความสนใจ
กว้างขวาง ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า เป็นคนไม่มีความอดทน ขี้ระแวงและชอบอยู่ตามลำพัง

11. การสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น (Good Impression : Gi) เพื่อวัด
ลักษณะการแสดงออกของบุคคลที่ทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้อื่น มีความพะวงต่อปฏิกริยาของ
ผู้อื่น ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนชอบสังคม ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความพะวง
ใจในการสร้างความประทับใจแก่ผู้อื่น ถ้าได้คะแนนต่ำแสดงว่า เป็นคนมีความระมัดระวังคนสูง
เก็บกดไม่รวมมือกับผู้อื่น ถือตนเองเป็นใหญ่ ไม่สนใจความต้องการของผู้อื่น

12. การวางตนตามเกณฑ์ของสังคม (Communality : Cm.) เพื่อวัดลักษณะ
ความสามารถของบุคคลที่มีปฏิกริยาโต้ตอบต่อสังคมไปในทางที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับ ถ้าได้คะแนน
ในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนเชื่อถือได้ มีวาทะศิลป์ มีสำนัญสำนึก และการตัดสินใจที่ถูกต้อง
ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า ไม่มีความอดทน ไม่มีสมาธิ มีความขัดแย้ง และมีปัญหาในตัวเอง

13. สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องตามผู้อื่น (Achievement-via-conformance :
Ac) เพื่อวัดลักษณะความสนใจ และแรงจูงใจที่จะช่วยให้บุคคลสามารถประสบความสำเร็จเมื่อ
ปฏิบัติตนให้อยู่ในขอบเขตของสังคม ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนมีความสามารถ
ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความจริงจังต่อผู้ร่วมงาน ถ้าได้คะแนนต่ำ แสดงว่า เป็นคนมองโลก
ในแง่ร้าย ค้อรัง และขาดความมั่นคงทางใจ

14. สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง (Achievement-via-independence
: Ai) เพื่อวัดความสนใจ และแรงจูงใจที่บุคคลสามารถประสบความสำเร็จในการเป็นตัวของตัวเอง
การตัดสินใจด้วยตนเอง ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนมีความพร้อมทาง
วุฒิภาวะ เข้มแข็ง มีอำนาจเหนือผู้อื่น พึ่งตนเองได้ อดทน และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ถ้าได้
คะแนนต่ำแสดงว่า เป็นคนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง กระวนกระวาย และไม่เข้าใจตนเอง

15. ประสิทธิภาพทางสติปัญญา (Intellectual Efficiency : Ie) เพื่อวัด
ประสิทธิภาพทางความคิดของบุคคล ถ้าได้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนมีความคิด

แจ่มชัด ฉลาด ขึ้นตัวในการทำงาน วางแผนก่อนทำงาน ถ้าไค้คะแนนต่ำ แสดงว่าเป็นคนมีความคิดสับสน ไม่มีความกระตือรือร้น ทำความประณีต และขาดการควบคุมตนเอง

16. การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Psychological Mindedness : Py) เพื่อวัดลักษณะความสนใจของบุคคลที่จะเข้าใจในความรู้สึกนึกคิดและเหตุผลของบุคคลอื่น ถ้าไค้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า เป็นคนช่างสังเกต มีความรู้สึกไว สนใจสิ่งแวดล้อม ช่างพูด ช่างคุย และมีเสน่ห์ ถ้าไค้คะแนนต่ำ แสดงว่า เป็นคนเชื่องช้า ไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบคนและอารมณ์ไม้มั่นคง

17. ความยืดหยุ่นได้ (Flexibility : Fx) เพื่อวัดลักษณะความสามารถในการปรับตัว เปลี่ยนแปลงแนวความคิดและการแสดงออกของบุคคล ถ้าไค้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า ชอบการผจญภัย มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์ขัน ถ้าไค้คะแนนต่ำ แสดงว่า เป็นคนขี้ระแวง มีความกังวลใจ เข้มงวด ประพฤติตนตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

18. ความมีลักษณะของหญิง (Femininity : Fe) เพื่อวัดลักษณะความเป็นบุรุษหรือสตรี ถ้าไค้คะแนนในลักษณะนี้สูง แสดงว่า มีความสนใจในกิจกรรมของสตรี อดทน อ่อนโยน เห็นอกเห็นใจ และชอบช่วยเหลือผู้อื่น ถ้าไค้คะแนนต่ำ แสดงว่า มีความสนใจในกิจกรรมของเพศชาย คือวัน หัวแข็ง อดทนต่อความล่าช้าลงได้ไม่ได้ และตรงไปตรงมา

นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาลที่มีพื้นฐานความรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใช้เวลาในการศึกษาวิชาการพยาบาล 3½ - 4 ปี และเมื่อสำเร็จการศึกษาพยาบาลแล้ว จะได้รับใบอนุญาตในการประกอบโรคศิลป์ ทางวิชาชีพพยาบาลเช่นเดียวกัน

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ และความสำเร็จทางการเรียน ซึ่งแสดงออกมาในรูปของคะแนนสอบ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสม ภาคต้นปีการศึกษา 2522